

Set-01
केन्द्रीय विद्यालय संगठनम्

पटना संभागः

प्रथम सङ्कलनात्मकं – मूल्याङ्कनम्

कक्षा: नवमी

विषय – संस्कृतम्

समयः – होरात्रयम्

पूर्णाङ्काः – 90

अंक – योजना

खण्ड-क

अपठित-अवबोधनम् – 10

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

क) एकपदेन उत्तर –

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

i. प्रातःकाले

ii. अन्धकारम्

iii. वृक्षेषु

iv. भ्रमराः

ख) पूर्णवाक्येन उत्तर –

$1 \times 2 = 2$

i. प्रातःकाले कृषकाः प्रातराशं कृत्वा हलसहितान् बलीवर्दान्

नीत्वा क्षेत्राणि प्रति गच्छति ।

ii. मुनयः प्रातःकाले स्नानं कृत्वा सूर्यं नमन्ति ईश्वरं च भजन्ति ।

ग) निर्देशानुसारम् उत्तर –

$1 \times 4 = 4$.

i. द) सूर्याय

ii. अ) रविः

iii. स) शोभायाः

iv. ब) पवनः

घ) शीर्षक –

2

सूर्यस्य महत्त्वम्

अथवा प्रातःकालस्य वर्णनम्।

खण्ड–ख

रचनात्मक कार्यम् – 15

2. पत्रम्

$\frac{1}{2} \times 10 = 5$

i. नमोनमः

ii. संस्कृतम्

iii. अभवम्

iv. शक्नुमः

v. वैज्ञानिकी

vi. अनेकासु

vii. संस्कृतस्य

viii. प्रन्थाः

ix. विषयैः

x. मित्रम्

3. चित्र वर्णनम्

2x5=10

छात्राः स्वमेधया संस्कृते पञ्चवाक्यानि लिखत।

अथवा

अस्माकं विद्यालयः इति विषये शब्द सहायतया संस्कृते पञ्च वाक्यानि

रचयन्तु।

खण्ड–ग

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् – 30

4. निर्देशानुसारम् उत्तरत –

1x4=4

iii. अहनत् iv. गमिष्यति

8. क) उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत – 1x3=3.

i. स) विद्यालयम् ii. द) कंसाय

iii. ब) वृक्षस्य

ख) उचित विभक्ति प्रयोगेन पूरयत – 1x2=2-

i. सरस्वत्याः ii. भगिन्धै

9. क) पदत्त विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा रिक्तस्थानानि – 1x3=3.

i. ब) विज्ञाय ii. अ) पठ्+तुमुन्

iii. अ) दृश्+क्त्वा iv. द) प्रणम्य

ख) प्रकृति प्रत्ययौ विभज्य संयोज्य वा लिखत। 1x2=2.

i. परि+त्यज्+ल्यप् ii. खाद्+तुमुन्

खण्ड घ

पठित अवबोधनम् – 35

10. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत। 5

क) एकपदेन उत्तरत – ½x2=1

i. विष्णुशर्मा ii. राजपुत्रा :

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत – 2x1=2.

राजा उवाच यत् कश्चित् एवम्भूतो विद्वान् अस्ति यः तस्य

पुत्राणां नित्यम् उन्मार्गगामिनाम् अनधिगत-शास्त्राणाम्

नीतिशास्त्रोपदेशेन पुनर्जन्म कारयितुं समर्थः।

ग) उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत – $1 \times 2 = 2.$

i. ब) राज्ञः ii. अ) अहम्

11. पद्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लिखत – 5

क) एकपदेन उत्तरत – $\frac{1}{2} \times 2 = 1.$

i. गौरवम् ii. पयोधीनाम्

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत – 2

पयोदानां स्थितिः उच्चैः भवति ।

ग) उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत – $1 \times 2 = 2.$

i. ख) नीचैः ii. अ) वित्तस्य

12. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नान् उत्तरत –

क) एकपदेन उत्तरत – $\frac{1}{2} \times 2 = 1.$

i. रामस्य ii. भरतः

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत – $2 \times 1 = 2.$

रामस्य रूपं भरते संक्रान्त इव तिष्ठति ।

ग) उचितं उत्तरं चित्वा लिखत – $1 \times 2 = 2.$

13. भावार्थः – $\frac{1}{2} \times 8 = 4.$

i. प्रोक्तम् ii. लिखितम्

iii. असद्भिः iv. जले

v. कीटः vi. पूज्यः

vii. सज्जनैः viii. प्रतिष्ठितः

14. अधोलिखित श्लोकयोः अन्वयं पूरयत –

1x4=4.

- अ) i. दर्शकम् ii. लोचनम्
iii. अस्ति iv. अन्धः
आ) v. पिपीलकः vi. शतानि
vii. अगच्छन् viii. पदम्

15. रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्न निर्माणं कुरुत –

1x4=4.

- i. ब) कुत्र ii. अ) कः
iii. ब) का iv. स) किम्

16. कथाक्रमेण संयोज्य लिखत –

½ x8=4.

- i. उज्जयिन्यां माधवः नाम विप्रः वसति ।
ii. ब्राहमणी शिशोः रक्षार्थं ब्राहमणं नियोज्य स्नातुं गच्छति ।
iii. ब्राहमणः श्राद्धार्थं राज्ञा निमन्त्रितः भवति ।
iv. स ब्राहमणः नकुलं बालरक्षायाम् स्थापयति ।
v. नकुलः समीपम् आगच्छन्तं कृष्णसर्पं मारयति ।
vi. नकुलस्य मुखं पादाः च रक्तेन विलिप्ताः भवन्ति ।
vii. ब्राहमणः 'नकुलेन मे पुत्रः खादितः' इति चिन्तयति ।
viii. ब्राहमणः नकुलं हत्वा आत्मानं मुषितं मन्यते ।

17. क) प्रसंगानुसारं रेखाङ्कितपदयोः उचितम् अर्थं चित्वा लिखत – 1x2=2.

i. स) आनय

ii. स) भ्रातृप्रियः

ख) i. देहम् – शरीरम्

ii. सिद्धौ – सफलतायाम्

iii. अवसानम् – समाप्तिः

iv. उपेत्य – समीपम् आगत्य

#####